

- Veterinary Medicine and Biotechnologies. 2023. Vol. 25, no. 109. P. 53–58. URL: <https://doi.org/10.32718/nvlvet10909>
22. Pallavali R., Shin D., Choi J. Phage-Based Biocontrol of Antibiotic-Resistant Bacterium Isolated from Livestock Wastewater Treatment Plant. *Water*. 2023. Vol. 15, no. 8. P. 1616. URL: <https://doi.org/10.3390/w15081616>
23. Phage banks as potential tools to rapidly and cost-effectively manage antimicrobial resistance in the developing world / T. Nagel et al. *Current Opinion in Virology*. 2022. Vol. 53. P. 101208. URL: <https://doi.org/10.1016/j.coviro.2022.101208>
24. Phage Therapy as an Alternative Treatment Modality for Resistant *Staphylococcus aureus* Infections / S. S. Atshan et al. *Antibiotics*. 2023. Vol. 12, no. 2. P. 286. URL: <https://doi.org/10.3390/antibiotics12020286>
25. Phage therapy: A targeted approach to overcoming antibiotic resistance / D. B. Olawade et al. *Microbial Pathogenesis*. 2024. Vol. 197. P. 107088. URL: <https://doi.org/10.1016/j.micpath.2024.107088>
26. Phage therapy: an alternative treatment modality for MDR bacterial infections / N. Pal et al. *Infectious Diseases*. 2024. P. 1–33. URL: <https://doi.org/10.1080/23744235.2024.2379492>
27. Phage-Based Therapy in Combination with Antibiotics: A Promising Alternative against Multidrug-Resistant Gram-Negative Pathogens / C. Anastassopoulou et al. *Pathogens*. 2024. Vol. 13, no. 10. P. 896. URL: <https://doi.org/10.3390/pathogens13100896>
28. Phage-resistant mutations impact bacteria susceptibility to future phage infections and antibiotic response / L. W. McGee et al. *Ecology and Evolution*. 2023. Vol. 13, no. 1. URL: <https://doi.org/10.1002/ece3.9712>
29. Reapproaching Old Treatments: Considerations for PK/PD Studies on Phage Therapy for Bacterial Respiratory Infections / A. A. Schmalstig et al. *Clinical Pharmacology & Therapeutics*. 2021. Vol. 109, no. 6. P. 1443–1456. URL: <https://doi.org/10.1002/cpt.2214>
30. Safety and efficacy of phage therapy in difficult-to-treat infections: a systematic review / S. Uytendaele et al. *The Lancet Infectious Diseases*. 2022. URL: [https://doi.org/10.1016/s1473-3099\(21\)00612-5](https://doi.org/10.1016/s1473-3099(21)00612-5)
31. Simultaneous removal of antibiotics and inactivation of antibiotic-resistant bacteria by photocatalysis: A review / O. Baaloudj et al. *Journal of Water Process Engineering*. 2021. Vol. 42. P. 102089. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jwpe.2021.102089>
32. Species composition and methicillin resistance of staphylococci taken on dairy farms / Y. V. Horiuk et al. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies*. 2020. Vol. 22, no. 97. P. 13–19. URL: <https://doi.org/10.32718/nvlvet9703>
33. The Effects of Antimicrobial Residues on Microbiological Content and the Antibiotic Resistance in Frozen Fish / M. Kukhtyn et al. *World's Veterinary Journal*. 2022. P. 374–381. URL: <https://doi.org/10.54203/scil.2022.wvj47>
34. The influence of different methods of decontamination of microbial biofilms formed on eggshells / M. Kukhtyn et al. *Potravinárstvo Slovak Journal of Food Sciences*. 2024. Vol. 18. P. 666–682. URL: <https://doi.org/10.5219/1981>

ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-560-0-5>

Олена НІСХОДОВСЬКА

кандидат економічних наук, доцент

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

e-mail: olenas1308@gmail.com

Вступ. Освіта є одним із ключових чинників соціально-економічного розвитку країни, забезпечуючи підготовку висококваліфікованих фахівців, формування громадянської свідомості та інтеграцію держави у світовий освітній простір. Для України, яка активно рухається у напрямку

європейської інтеграції, модернізація освітньої політики набуває особливого значення. Вона спрямована на адаптацію національної системи освіти до європейських стандартів, забезпечення конкурентоспроможності українських випускників на міжнародному ринку праці та створення умов для якісного навчання та наукових досліджень. З моменту підписання Україною Болонської декларації у 2005 році розпочався активний процес реформування освітньої сфери відповідно до принципів Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА).

Важливими напрямками цих змін стали впровадження трициклової системи освіти (бакалавр – магістр – доктор філософії), забезпечення академічної мобільності, розвиток системи забезпечення якості освіти та розширення міжнародного співробітництва. Окрім цього, значну увагу приділяють цифровізації освіти, впровадженню сучасних методик викладання та інтеграції компетентнісного підходу. У контексті євроінтеграції особливої актуальності набуває питання відповідності української освіти міжнародним стандартам якості, що є важливою передумовою для взаємовизнання дипломів та кваліфікацій. Крім того, посилення міжнародної академічної співпраці через програми Erasmus+, Horizon Europe та інші ініціативи сприяє підвищенню рівня освіти та наукових досліджень. Таким чином, освітня політика України в умовах євроінтеграції є багатовекторним процесом, що включає гармонізацію освітніх стандартів, впровадження інноваційних методик навчання, розвиток мобільності студентів і викладачів та інтеграцію в європейський освітньо-науковий простір. Дослідження цієї теми дозволяє не лише оцінити поточний стан реформи освіти в Україні, а й визначити перспективи та виклики, що стоять перед системою освіти в умовах глобалізації та європейського вибору.

Виклад основного матеріалу. Україна активно впроваджує освітні реформи, спрямовані на інтеграцію до європейського освітнього простору, що є одним із ключових напрямів євроінтеграційної політики країни. У 2017 році було прийнято Закон «Про освіту», який заклав основи для модернізації системи освіти та підвищення її якості відповідно до європейських стандартів. Основні зміни стосувалися впровадження компетентнісного підходу до навчання, підвищення рівня автономії закладів освіти, створення умов для якісної підготовки педагогічних кадрів та формування сучасного освітнього середовища. Одним із найбільш дискусійних положень закону стала стаття про мову освіти, яка встановлювала українську як основну мову навчання, забезпечуючи при цьому права представників національних меншин. Це положення викликало широке обговорення на міжнародному рівні, зокрема серед країн, де проживають значні українські діаспори та представники національних меншин. У відповідь на занепокоєння деяких держав Україна звернулася до Європейської комісії «За демократію через право» (Венеційська комісія) для отримання висновку щодо відповідності цього положення європейським стандартам. У грудні 2017 року міністр освіти Лілія Гриневич успішно захистила цю статтю, аргументуючи необхідність зміцнення державної мови в освіті, водночас забезпечуючи можливості для навчання мовами національних меншин. У липні 2019 року Конституційний Суд України підтвердив конституційність цього закону, що стало важливим кроком у реалізації мовної політики в системі освіти. Реформування освітньої системи України також охоплює професійно-технічну освіту, яка є важливим елементом підготовки кваліфікованих кадрів для ринку праці. У 2018 році було підписано угоду з Європейською комісією про фінансування проекту «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України». Ця ініціатива, загальний бюджет якої становить 58 мільйонів євро, спрямована на створення сучасної мережі центрів професійної досконалості, оснащених інноваційним обладнанням, що дозволить впроваджувати європейські стандарти в підготовці спеціалістів. Крім того, значну увагу приділено підвищенню кваліфікації викладачів та розробці нових навчальних програм, орієнтованих на потреби сучасного ринку праці. У контексті євроінтеграції важливим аспектом реформування освітньої системи є впровадження європейських механізмів забезпечення якості освіти. У 2019 році Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) відновило свою роботу відповідно до європейських стандартів та практик, що сприяло підвищенню рівня акредитації освітніх програм, розширенню академічної автономії університетів та інтеграції України в Європейський простір вищої освіти (ЕНЕА). Сучасний етап реформ передбачає подальше розширення можливостей для академічної мобільності студентів і викладачів у межах програм Erasmus+, Horizon Europe та інших міжнародних ініціатив. Це дозволяє українським студентам здобувати освіту відповідно до провідних європейських стандартів, брати участь у спільних наукових дослідженнях та розширювати міжнародні контакти [4]. Важливим аспектом євроінтеграційної політики України є захист прав національних меншин та корінних народів. У березні 2024 року в Ужгороді відбулася нарада-семінар, організована Державною службою України з етнополітики та свободи совісті за підтримки Ради Європи та Європейського Союзу. Основними темами заходу були імплементація законодавства у сфері етнополітики, забезпечення релігійної свободи та модернізація законодавства щодо національних меншин, що є однією з вимог ЄС для подальшого членства

України [8]. Реформи в системі державного управління також є ключовими для успішної євроінтеграції України. Особлива увага приділяється підготовці державних службовців, здатних ефективно працювати в нових умовах та впроваджувати європейські стандарти в управлінські процеси [13]. Урядова кампанія «EUKраїна» спрямована на інформування громадян про шість базових європейських цінностей та практичні аспекти євроінтеграції. Ця ініціатива розкриває переваги та можливості, які відкриваються для українців у процесі інтеграції до Європейського Союзу [1].

З моменту підписання Україною Болонської декларації у 2005 році розпочався активний процес реформування освітньої сфери відповідно до принципів Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА). Цей крок став не лише важливим етапом на шляху інтеграції української освіти до європейського освітнього простору, а й стимулом для глибоких системних змін, спрямованих на підвищення якості освіти, забезпечення її відповідності міжнародним стандартам і посилення конкурентоспроможності українських закладів вищої освіти на глобальному рівні. Одним із ключових напрямів реформ стало впровадження трициклової системи освіти, що передбачає послідовне здобуття ступенів бакалавра, магістра та доктора філософії. Така структура забезпечує прозорість і порівнюваність освітніх кваліфікацій, полегшуючи академічну та професійну мобільність випускників як у межах Європи, так і за її межами. Вона також сприяє більш ефективній адаптації студентів до вимог сучасного ринку праці, оскільки кожен рівень освіти передбачає отримання певного обсягу компетенцій, необхідних для подальшого навчання або професійної діяльності. Крім того, трицикловість системи дозволяє українським університетам активно розвивати програми спільних і подвійних дипломів із провідними європейськими навчальними закладами, що підвищує їхню привабливість для абітурієнтів та міжнародних партнерів. Забезпечення академічної мобільності стало ще одним важливим аспектом реформування освітньої системи. Українські студенти, викладачі та дослідники отримали ширші можливості для участі в міжнародних програмах обміну, таких як Erasmus+, Horizon Europe, а також у численних ініціативах двостороннього співробітництва. Це сприяє інтеграції найкращих європейських практик в українську освітню систему, підвищенню рівня наукових досліджень і створенню нових можливостей для реалізації спільних освітніх та наукових проєктів. Важливою складовою цього процесу стало визнання європейських кредитів ECTS, що дозволяє українським студентам безперешкодно продовжувати навчання в закордонних університетах і сприяє їхній конкурентоспроможності на міжнародному рівні. Окрему увагу в межах реформування освітньої сфери приділено впровадженню механізмів забезпечення якості освіти, що є одним із фундаментальних принципів Болонського процесу. Україна активно впроваджує європейські стандарти акредитації освітніх програм, що дозволяє забезпечити їхню відповідність вимогам ЕНЕА і сприяє міжнародному визнанню дипломів українських університетів. Важливим кроком стало створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО), яке проводить незалежну акредитацію освітніх програм, залучаючи до цього процесу не лише українських, а й міжнародних експертів. Крім того, реформи спрямовані на цифровізацію освітнього процесу, що особливо актуально в умовах глобальних викликів, зокрема пандемії COVID-19 і повномасштабної війни в Україні. Запровадження онлайн-курсів, гібридних форм навчання та електронних освітніх ресурсів сприяє підвищенню доступності та ефективності освітнього процесу, дозволяючи студентам здобувати якісні знання незалежно від їхнього місця проживання [12]. Розвиток системи забезпечення якості освіти став невід'ємною частиною реформ. У 2017 році було створено Державну службу якості освіти України (ДСЯО), основним завданням якої є моніторинг та оцінка якості освітніх послуг, надання рекомендацій щодо їх покращення та забезпечення відповідності національних стандартів європейським вимогам. Це сприяє підвищенню довіри до українських освітніх інституцій як всередині країни, так і за її межами [4]. Цифровізація освіти стала ще одним пріоритетним напрямом реформування. Впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес дозволяє підвищити його ефективність, забезпечити доступ до якісних освітніх ресурсів та розширити можливості дистанційного навчання. Це особливо актуально в умовах глобальних викликів, таких як пандемія COVID-19, коли дистанційне навчання стало необхідністю [6]. Впровадження сучасних методик викладання та інтеграція компетентнісного підходу спрямовані на розвиток у студентів не лише теоретичних знань, але й практичних навичок, критичного мислення та здатності до самостійного навчання. Це відповідає європейським тенденціям у сфері освіти та сприяє підготовці фахівців, здатних ефективно працювати в умовах сучасного ринку праці [9]. Розширення міжнародного співробітництва є важливим елементом освітньої політики України в умовах євроінтеграції. Участь у спільних наукових проєктах, конференціях та семінарах дозволяє українським науковцям інтегруватися у світову наукову

спільноту, обмінюватися досвідом та впроваджувати новітні досягнення науки і техніки в освітній процес. Це сприяє підвищенню наукового потенціалу країни та її міжнародного авторитету [7].

У контексті євроінтеграції України особливої актуальності набуває питання відповідності національної системи освіти міжнародним стандартам якості. Це є ключовою передумовою для взаємного визнання дипломів та кваліфікацій, що, у свою чергу, сприяє мобільності студентів і професіоналів, а також інтеграції України до європейського освітнього простору. Відповідно до Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонської конвенції), ратифікованої Україною у 1999 році, держава зобов'язана забезпечити процедури, які дозволяють визнання іноземних освітніх документів на національному рівні.

Це передбачає спрощення механізмів порівняння освітніх кваліфікацій та створення єдиних стандартів, що дозволяють випускникам українських закладів вищої освіти вільно навчатися та працювати в країнах Європейського Союзу. Для реалізації цих зобов'язань Міністерство освіти і науки України розробило чіткі процедури визнання іноземних документів про освіту, які відповідають міжнародним рекомендаціям та спрямовані на забезпечення прозорості та ефективності цього процесу. Впровадження Національної рамки кваліфікацій, яка корелює з Європейською рамкою кваліфікацій (EQF), дозволяє гармонізувати українську освітню систему з європейською та створити умови для автоматизованого порівняння рівнів освіти. Це не лише спрощує процедуру визнання дипломів, але й підвищує довіру до українських освітніх кваліфікацій за кордоном, що є важливим фактором для академічної та професійної мобільності українських громадян. Ще одним кроком до адаптації національної системи освіти до європейських стандартів є запровадження Європейської кредитно-трансферної та накопичувальної системи (ECTS), що дозволяє стандартизувати підходи до обліку навчального навантаження студентів. Це сприяє міжнародній співпраці університетів, розширює можливості академічного обміну та робить українських випускників більш конкурентоспроможними на міжнародному ринку праці. Крім того, для підвищення довіри до українських дипломів та їх відповідності європейським вимогам активно розвивається система внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти. Ключову роль у цьому відіграє Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО), яке проводить акредитацію освітніх програм відповідно до європейських стандартів, розроблених Європейською асоціацією забезпечення якості вищої освіти (ENQA). Завдяки цьому українські заклади освіти мають змогу підтвердити відповідність своїх навчальних програм міжнародним критеріям, що є важливим кроком до інтеграції у світову освітню спільноту. Важливим напрямом реформування системи освіти також є цифровізація процедур визнання дипломів та кваліфікацій, що дозволяє автоматизувати процеси обміну інформацією між освітніми установами, роботодавцями та державними органами. У 2020 році Україна приєдналася до Європейського реєстру забезпечення якості вищої освіти (EQAR), що дозволяє українським університетам бути представленими у єдиній європейській базі акредитованих освітніх програм. Це, у свою чергу, сприяє підвищенню їхньої міжнародної привабливості та спрощує процедури визнання українських дипломів у країнах ЄС [11].

Посилення міжнародної академічної співпраці є ще одним важливим аспектом освітньої політики України в умовах євроінтеграції. Відкриття нових можливостей для студентів, викладачів та науковців сприяє не лише підвищенню якості освіти, але й інтеграції України у світовий освітньо-науковий простір.

У цьому контексті ключову роль відіграє участь у програмах Європейського Союзу, таких як Erasmus+ та Horizon Europe, які створюють умови для академічної мобільності, реалізації спільних наукових досліджень та розвитку партнерських відносин між університетами різних країн. Програма Erasmus+ є однією з найбільш популярних і затребуваних серед українських студентів та викладачів. Вона сприяє академічній мобільності, забезпечуючи можливість навчання, стажування або проведення досліджень в університетах країн Європейського Союзу. Крім того, програма підтримує міжуніверситетську співпрацю, що дозволяє розробляти спільні освітні програми, обмінюватися найкращими практиками та інтегрувати європейські підходи в українську систему освіти. Завдяки Erasmus+ українські університети отримують можливість реалізовувати спільні навчальні програми з європейськими партнерами, що дозволяє студентам здобувати подвійні дипломи та підвищувати їхню конкурентоспроможність на міжнародному ринку праці. Окрім цього, програма сприяє інтернаціоналізації українських закладів вищої освіти, розширенню їхньої співпраці з провідними науковими центрами світу та залученню іноземних студентів до навчання в Україні.

Ще однією важливою європейською програмою є Horizon Europe, яка націлена на підтримку інноваційних досліджень та технологічного розвитку. Українські науковці можуть брати участь у міжнародних наукових консорціумах, отримувати фінансування для своїх досліджень та працювати спільно з провідними науковими інституціями Європи. Це дозволяє не лише підвищити рівень української науки, але й сприяє інтеграції вітчизняних наукових установ у світовий дослідницький

простір. Окрім програм ЄС, Україна активно розвиває двосторонню співпрацю у сфері освіти з різними країнами. Підписані угоди про співпрацю з провідними університетами США, Канади, Великої Британії, Німеччини та інших країн сприяють реалізації спільних дослідницьких проєктів, академічного обміну та підвищення кваліфікації українських викладачів і науковців. Разом із тим, ефективна інтеграція до міжнародного освітнього простору потребує подальших реформ. Одним із ключових завдань є гармонізація національного законодавства у сфері освіти з європейськими стандартами, що забезпечить спрощення процедур визнання дипломів, сертифікації освітніх програм та акредитації університетів [3]. Програма Horizon Europe, з рекордним бюджетом у 93,5 мільярда євро, є найбільшою рамковою програмою Європейського Союзу, спрямованою на підтримку наукових досліджень та інновацій.

Вона забезпечує фінансування широкого спектра наукових проєктів, що дозволяє українським науковцям долучатися до передових досліджень, отримувати гранти та співпрацювати з провідними європейськими університетами, дослідницькими центрами та компаніями. У 2022 році Україна отримала статус асоційованого члена програми Horizon Europe, що відкриває доступ до всіх конкурсів на рівних умовах з країнами-членами ЄС. Це рішення стало важливим кроком у посиленні інтеграції української науки до європейського дослідницького простору та розширенні можливостей для українських вчених та інноваційних компаній. Участь українських дослідницьких установ у цій програмі сприяє підвищенню конкурентоспроможності наукових розробок, розширенню міжнародного співробітництва та залученню передових технологій. Важливим аспектом участі України у Horizon Europe є фінансування інноваційних проєктів, що спрямовані на вирішення глобальних викликів у сферах цифровізації, екологічної стійкості, біотехнологій, охорони здоров'я та енергетики. Завдяки цьому українські дослідники можуть отримувати підтримку для розробки сучасних технологій, що відповідають європейським пріоритетам сталого розвитку. Наприклад, українські науковці вже беруть участь у проєктах, пов'язаних із зеленою енергетикою та технологіями водневого палива, що є важливими напрямками для ЄС у рамках Європейського зеленого курсу. Участь у програмах міжнародного співробітництва не лише підвищує якість освіти та наукових досліджень, але й сприяє розвитку інституційної спроможності українських закладів вищої освіти. Horizon Europe передбачає не лише фінансування наукових проєктів, а й підтримку реформ в університетах, підвищення рівня управління, розвиток дослідницької інфраструктури та зміцнення наукових спільнот. Участь у європейських наукових консорціумах допомагає українським університетам інтегрувати найкращі освітні практики та вдосконалювати свої дослідницькі стратегії. Крім того, програма сприяє інтернаціоналізації української науки, посиленню мобільності науковців та студентів. Участь у Horizon Europe дозволяє українським ученим працювати в міжнародних наукових групах, обмінюватися досвідом та використовувати сучасні лабораторії європейських університетів. Це значно розширює можливості для професійного розвитку дослідників та підвищує престиж українських наукових установ на міжнародному рівні [15].

Гармонізація української системи освіти з Європейським простором вищої освіти (ЕНЕА) є складним та багатогранним процесом, що охоплює не лише реформування освітньої політики, а й глибокі зміни у структурі, змісті та методах навчання. Інтеграція України до ЕНЕА офіційно розпочалася після підписання Болонської декларації у 2005 році, що стало визначальним кроком на шляху до міжнародного визнання українських дипломів та кваліфікацій. Основною метою цього процесу є створення відкритого та взаємовизнаного освітнього простору, який сприятиме академічній мобільності студентів та викладачів, а також підвищенню якості освіти відповідно до європейських стандартів. Одним із ключових елементів гармонізації є впровадження трициклової системи вищої освіти, яка передбачає послідовне здобуття ступенів бакалавра, магістра та доктора філософії. Така структура дозволяє забезпечити прозорість освітніх програм та їх відповідність міжнародним вимогам, що суттєво полегшує процес визнання українських дипломів у країнах Європи. Крім того, вона сприяє підвищенню гнучкості навчального процесу, надаючи студентам можливість обирати індивідуальні траєкторії навчання. Іншою важливою складовою реформування стало впровадження Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS), яка відіграє ключову роль у забезпеченні мобільності студентів між закладами освіти різних країн. ECTS дозволяє уніфікувати оцінювання навчальних досягнень студентів, сприяючи підвищенню довіри до української освіти на міжнародному рівні. Завдяки цій системі випускники українських університетів мають більше можливостей для продовження навчання або працевлаштування за кордоном, що відповідає основним цілям Болонського процесу. Забезпечення якості освіти є одним із пріоритетних завдань у процесі інтеграції України до ЕНЕА. У цьому контексті країна активно співпрацює з європейськими інституціями, зокрема Європейською асоціацією забезпечення якості вищої освіти (ENQA), для розробки стандартів внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості. Це передбачає створення незалежних агентств з оцінювання освітніх програм, запровадження механізмів громадського контролю та посилення відповідальності закладів освіти за якість освітніх послуг. Важливим кроком стало створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

(НАЗЯВО), яке відповідає за акредитацію освітніх програм та моніторинг їхньої відповідності міжнародним стандартам. Інтеграція до ЕНЕА також включає активну участь України в міжнародних освітніх та наукових програмах, таких як Erasmus+ та Horizon Europe. Програма Erasmus+ є одним із головних механізмів підтримки академічної мобільності студентів та викладачів, а також розвитку співпраці між українськими та європейськими університетами. Участь у ній надає можливість українським студентам навчатися за кордоном, отримуючи доступ до провідних європейських освітніх практик, що сприяє адаптації національної системи освіти до сучасних викликів. Програма Horizon Europe, у свою чергу, спрямована на підтримку наукових досліджень та інноваційних проєктів, що дозволяє українським вченим співпрацювати з міжнародними дослідницькими установами, отримувати грантове фінансування та залучати передові технології у сферу освіти та науки.

Окрім участі в міжнародних програмах, гармонізація української освітньої системи з ЕНЕА вимагає адаптації законодавчої бази та освітніх стандартів до європейських вимог. Важливим кроком у цьому напрямі стало прийняття Закону України «Про вищу освіту» у 2014 році, який заклав основу для реформування системи вищої освіти відповідно до європейських принципів. Цей закон передбачає оновлення змісту навчання, підвищення кваліфікації викладачів, створення умов для розвитку автономії університетів та розширення їхньої академічної свободи. Додатково важливим елементом інтеграції є цифровізація освіти та впровадження сучасних методик викладання, що відповідають європейським тенденціям. В останні роки українські університети активно розвивають онлайн-освіту, розширюють використання змішаних форм навчання та впроваджують новітні освітні технології, що дозволяють студентам здобувати якісні знання у відповідності до міжнародних стандартів [10].

Важливим викликом залишається подолання бюрократичних перешкод, які гальмують ефективність освітніх трансформацій. Незважаючи на прийняття низки законодавчих актів, що сприяють децентралізації управління закладами освіти, українські університети продовжують стикатися з надмірною регламентацією, складними процедурами акредитації програм та обмеженою автономією у прийнятті стратегічних рішень. Це, у свою чергу, ускладнює процес інтеграції до європейського освітнього простору та уповільнює адаптацію університетів до сучасних викликів і вимог глобального ринку освіти. Крім того, певний спротив реформам спостерігається серед окремих представників академічної спільноти, які не завжди готові до кардинальних змін у системі освіти. Традиційна система викладання, що базувалася на централізованому підході, виявляється не завжди сумісною з сучасними європейськими стандартами, які передбачають гнучкість навчальних програм, активне використання інтерактивних методів навчання та впровадження міждисциплінарних підходів. Частина викладачів та адміністративного персоналу університетів демонструє настороженість або навіть опір нововведенням, що може бути пов'язано як із недостатньою поінформованістю про переваги реформ, так і з побоюваннями щодо зростання конкуренції в академічному середовищі. Попри ці труднощі, послідовна державна політика та підтримка міжнародних партнерів відіграють ключову роль у продовженні процесу інтеграції до ЕНЕА. Українська система вищої освіти поступово адаптується до європейських стандартів, що проявляється у зростанні кількості університетів, які успішно проходять міжнародну акредитацію, розширенні співпраці з європейськими освітніми та науковими установами, а також у збільшенні кількості студентів та викладачів, що беруть участь у програмах академічної мобільності, таких як Erasmus+. Важливим чинником успішної інтеграції є цифровізація освіти, яка дозволяє впроваджувати сучасні методи навчання, розширювати доступ до міжнародних освітніх ресурсів та підвищувати ефективність навчального процесу. Зокрема, розвиток онлайн-освіти, створення цифрових платформ для дистанційного навчання та активне використання змішаних форм навчання стають потужними інструментами модернізації української освіти відповідно до європейських тенденцій. Окрім цього, зростає роль співпраці з міжнародними донорами та європейськими освітніми програмами, які надають фінансову підтримку та експертну допомогу у впровадженні реформ. Наприклад, участь України у програмі Horizon Europe відкриває нові можливості для наукових досліджень та інноваційних проєктів, а фінансова підтримка Європейського Союзу сприяє підвищенню якості освітніх послуг та забезпеченню конкурентоспроможності українських університетів (табл. 1.).

Гармонізація системи освіти України з Європейським простором вищої освіти (ЕНЕА) є складним і багатогранним процесом, який триває вже понад два десятиліття. Це передбачає структурні, інституційні та змістовні зміни, спрямовані на забезпечення відповідності української освіти європейським стандартам якості, підвищення її конкурентоспроможності та інтеграцію у міжнародний освітній простір.

Таблиця 1

Основні етапи гармонізації української освіти з Європейським простором вищої освіти (ЕНЕА)

Етап	Основні заходи	Рік впровадження
Приєднання до Болонського процесу	Підписання Болонської декларації	2005
Впровадження трициклової системи	Запровадження рівнів: бакалавр, магістр, PhD	2006-2016
Запровадження ECTS	Уніфікація кредитної системи та визнання дипломів	2009
Закон «Про вищу освіту»	Реформування освітньої системи відповідно до стандартів ЕНЕА	2014
Інтеграція до Erasmus+ та Horizon Europe	Розширення академічної мобільності та наукових досліджень	2014-сьогодення
Створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО)	Підвищення якості освіти, запровадження акредитацій	2015
Цифровізація освіти	Впровадження дистанційного навчання та онлайн-ресурсів	2020-сьогодення

Одним із ключових кроків на цьому шляху стало приєднання України до Болонського процесу у 2005 році, що відкрило можливість для комплексної модернізації системи вищої освіти. Це дозволило наблизити структуру та зміст освітніх програм до європейських стандартів, сприяло розширенню академічної мобільності студентів і викладачів та забезпечило можливість визнання українських дипломів за кордоном.

Одним із перших важливих нововведень стало впровадження трициклової системи освіти (бакалавр – магістр – доктор філософії), що сприяло уніфікації освітніх програм та спростило перехід студентів між університетами різних країн. Додатково, у 2009 році була запроваджена Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ECTS), яка забезпечила сумісність освітніх програм, полегшила перезарахування навчальних кредитів та сприяла академічній мобільності.

Важливим етапом реформ стало ухвалення Закону України «Про вищу освіту» у 2014 році, який закріпив нові підходи до управління вищою освітою, автономію університетів, впровадження сучасних стандартів акредитації освітніх програм та підвищення ролі студентського самоврядування. Цей закон став ключовою основою для подальших змін у сфері освіти. Того ж року Україна отримала доступ до програм Erasmus+ та Horizon Europe, що значно розширило можливості міжнародної академічної мобільності та наукового співробітництва. Завдяки участі в цих програмах українські університети отримали можливість реалізовувати спільні освітні та дослідницькі проекти, обмінюватися найкращими практиками та інтегрувати сучасні освітні методики у навчальний процес.

Наступним важливим кроком стало створення у 2015 році Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО), яке відповідає за акредитацію освітніх програм, контроль якості освіти та підвищення довіри до української освіти на міжнародному рівні. Діяльність цього агентства є важливим фактором у забезпеченні прозорості та ефективності освітніх реформ. Останніми роками одним із ключових трендів розвитку освіти стало впровадження цифрових технологій в освітній процес.

Починаючи з 2020 року, особлива увага приділяється розвитку дистанційного навчання, інтеграції електронних освітніх ресурсів та використанню онлайн-платформ для навчання. Це стало особливо актуальним у зв'язку з пандемією COVID-19, яка значно прискорила процес цифровізації освіти. Українські університети почали активно використовувати Learning Management Systems (LMS), хмарні технології та інтерактивні платформи для навчання, що сприяє гнучкості освітнього процесу та розширенню можливостей для студентів. Крім того, особлива увага приділяється цифровій трансформації системи управління освітою, що передбачає створення єдиної електронної бази освітніх документів та автоматизацію процесів акредитації та ліцензування.

Попри значні досягнення, процес гармонізації залишається складним і потребує подальших кроків для його ефективної реалізації.

Основні виклики включають:

- Фінансове забезпечення реформ – потреба у збільшенні фінансування системи освіти для модернізації навчальних програм, розвитку інфраструктури університетів та стимулювання наукових досліджень.

- Підготовка кадрів – необхідність постійного підвищення кваліфікації викладачів, запровадження сучасних методик навчання та адаптація освітніх програм до вимог ринку праці.
- Подолання бюрократичних перешкод – спрощення процедур акредитації, ліцензування та визнання освітніх кваліфікацій.
- Інтеграція до міжнародного освітнього простору – подальший розвиток академічної мобільності, розширення співпраці з провідними європейськими та світовими університетами.

Зважаючи на ці виклики, Україна продовжує реалізацію освітніх реформ, усвідомлюючи важливість інтеграції у європейський освітній простір. Подальша інституційна підтримка, адаптація національного законодавства та активна участь у міжнародних освітніх і наукових ініціативах стануть запорукою успішного завершення процесу гармонізації української освіти з європейськими стандартами (рис. 1).

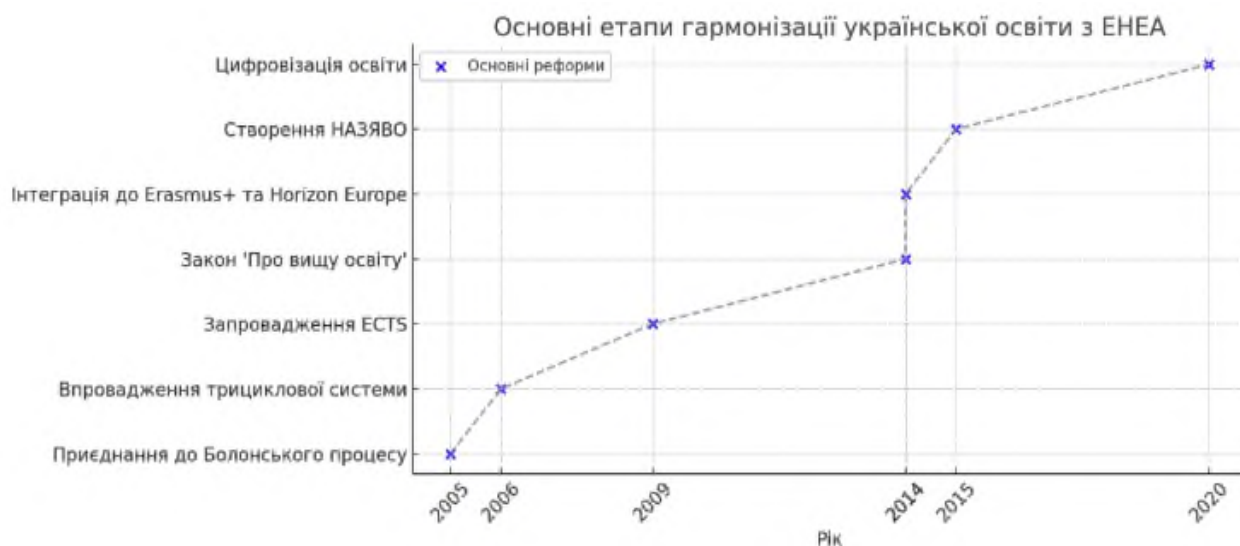

Рис. 1. Основні етапи гармонізації української освіти

Графік демонструє основні етапи реформування вищої освіти в Україні та їхню хронологію. Він показує, що інтеграція до європейського освітнього простору відбувалася поступово, через серію важливих реформ і стратегічних змін, кожна з яких сприяла підвищенню якості освіти, її міжнародному визнанню та академічній мобільності українських студентів і викладачів. Впровадження стандартів Європейської асоціації забезпечення якості вищої освіти (ENQA) в Україні є важливим кроком у процесі інтеграції національної освітньої системи до Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА). Ця реформа спрямована на підвищення якості освіти, забезпечення прозорості навчального процесу та підвищення довіри до українських дипломів на міжнародному рівні. Процес адаптації української системи вищої освіти до європейських стандартів якості розпочався після приєднання України до Болонського процесу у 2005 році. Це зобов'язало країну поступово переглянути механізми контролю якості освіти, запровадити сучасні методи оцінювання навчальних програм і створити незалежні органи для акредитації та моніторингу діяльності закладів вищої освіти. Одним із ключових документів, що визначає стандарти та принципи забезпечення якості освіти в Європі, є «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (ESG). У 2015 році цей документ було оновлено з метою розширення підходів до внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості, що стало основою для подальшої модернізації освітньої системи України. Одним із важливих кроків у реалізації європейських стандартів у сфері освіти стало створення у 2015 році Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО). Це незалежний орган, який виконує такі функції: акредитація освітніх програм відповідно до європейських критеріїв; оцінювання якості навчального процесу у закладах вищої освіти; забезпечення прозорості та відкритості процедур акредитації; підтримка наукових досліджень у сфері забезпечення якості освіти.

Завдяки діяльності НАЗЯВО розпочалася поступова відмова від застарілих адміністративних підходів до акредитації та запровадження європейських практик оцінювання ефективності освітніх програм. Одним із важливих етапів інтеграції України до європейського освітнього простору стало впровадження проєкту ЄС Erasmus+ QUAERE («Система забезпечення якості в Україні: розвиток на основі ENQA стандартів та рекомендацій»). Цей проєкт спрямований на:

- Запровадження кращих європейських практик у сфері забезпечення якості освіти.
- Формування сучасної методології оцінювання навчальних програм.

- Посилення ролі студентів та роботодавців у процесах акредитації та оцінювання програм.
- Розвиток механізмів зовнішнього та внутрішнього забезпечення якості освіти.

Завдяки участі у проєкті українські університети отримали доступ до європейського досвіду у сфері забезпечення якості та можливість впровадження нових підходів до акредитації освітніх програм. Важливим аспектом подальшого розвитку є удосконалення внутрішніх систем забезпечення якості у закладах вищої освіти. Це включає:

- Підвищення автономії університетів у питаннях розробки освітніх програм.
- Посилення ролі студентського самоврядування та залучення студентів до оцінювання якості освітнього процесу.
- Адаптацію освітніх стандартів до потреб ринку праці та міжнародних вимог.
- Розширення міжнародної співпраці для обміну досвідом і впровадження кращих практик у сфері забезпечення якості освіти.

Україна продовжує активно інтегруватися у європейський освітній простір, що сприяє підвищенню рівня освіти та конкурентоспроможності випускників на міжнародному ринку праці [2].

Одним із ключових аспектів цього проєкту є розробка та впровадження внутрішніх систем забезпечення якості в університетах, що відповідають стандартам ENQA. Це передбачає створення чітких процедур оцінювання освітніх програм, моніторингу навчального процесу та забезпечення прозорості в управлінні закладом. Важливою складовою є також залучення студентів та інших зацікавлених сторін до процесу оцінювання та покращення якості освіти. Реалізація цих стандартів в Україні стикається з низкою викликів. Серед них – необхідність адаптації європейських підходів до національних особливостей освітньої системи, забезпечення належного фінансування реформ та підвищення кваліфікації персоналу. Проте, впровадження стандартів ENQA є критично важливим для підвищення конкурентоспроможності українських університетів на міжнародній арені та забезпечення високої якості освіти для студентів. У підсумку, інтеграція стандартів ENQA в українську систему вищої освіти є складним, але необхідним процесом, що сприяє підвищенню якості освіти та її відповідності європейським стандартам. Це відкриває нові можливості для міжнародної співпраці, академічної мобільності та визнання українських дипломів за кордоном (табл. 2).

Таблиця 2

Основні етапи впровадження стандартів ENQA в Україні

Рік	Подія
2005	Приєднання України до Болонського процесу
2015	Оновлення стандартів ESG-2015
2015	Створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО)
2016	Початок проєкту Еразмус+ QUAERE для впровадження стандартів ENQA в українських ЗВО
2020	Підготовка НАЗЯВО до набуття повного членства в ENQA та включення до EQAR

Болонський процес відіграє ключову роль у модернізації системи вищої освіти України, сприяючи її інтеграції до Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА) та підвищенню конкурентоспроможності українських університетів на міжнародній арені.

Офіційне приєднання України до Болонського процесу відбулося 19 травня 2005 року на конференції в норвезькому місті Берген, що стало знаковим кроком у реформуванні національної системи вищої освіти. Відтоді Україна активно працює над адаптацією освітньої політики, програм та стандартів відповідно до європейських вимог. Вступ до Болонського процесу передбачав здійснення низки структурних реформ, спрямованих на гармонізацію вищої освіти України із загальноєвропейськими стандартами. Основними принципами цього процесу є:

1. Запровадження трициклової системи освіти
 - Перший рівень – бакалаврат (Bachelor, 3–4 роки навчання).
 - Другий рівень – магістратура (Master, 1–2 роки навчання).
 - Третій рівень – докторантура (PhD), що замінила традиційну аспірантуру.

2. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ECTS). Введення ECTS дозволило забезпечити сумісність і порівнянність освітніх програм, що полегшило визнання українських дипломів за кордоном та сприяло академічній мобільності студентів і викладачів.

3. Забезпечення якості освіти. Участь у Болонському процесі передбачала розвиток системи внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти відповідно до «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (ESG).

4. Сприяння мобільності студентів і викладачів. Болонський процес сприяв активному залученню українських університетів до міжнародних програм обміну, таких як Erasmus+, Horizon

Europe, що дозволило студентам навчатися за кордоном, а викладачам – проходити стажування в європейських закладах освіти.

5. Сприяння працевлаштуванню випускників. Удосконалення освітніх програм відповідно до потреб ринку праці сприяє підвищенню рівня конкурентоспроможності українських випускників та їх можливості працевлаштування як в Україні, так і за кордоном.

Основні досягнення України у межах Болонського процесу

- Гармонізація освітніх програм – освітні програми стали більш адаптованими до міжнародних стандартів.

- Запровадження НАЗЯВО – створено Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО), яке відповідає за акредитацію програм і контроль якості навчання.

- Підвищення рівня міжнародної співпраці – значне зростання кількості студентів та викладачів, які беруть участь у програмах мобільності.

- Цифровізація освіти – впровадження електронного навчання та цифрових освітніх платформ, що особливо активізувалося після 2020 року.

Попри значні досягнення, впровадження Болонських реформ в Україні супроводжується низкою викликів, серед яких: недостатнє фінансування освітньої сфери; бюрократичні перешкоди у процесі реалізації реформ; опір змінам з боку окремих представників академічної спільноти; потреба у подальшій адаптації освітніх програм до вимог ринку праці.

Попри ці труднощі, Болонський процес залишається важливим орієнтиром для розвитку української освіти. Подальші реформи спрямовані на підвищення якості навчання, вдосконалення системи акредитації та розширення міжнародної співпраці, що забезпечить повноцінну інтеграцію України до європейського освітнього простору [14].

Однією з основних цілей Болонського процесу є створення єдиного європейського простору вищої освіти, що передбачає уніфікацію освітніх стандартів, забезпечення мобільності студентів та викладачів, а також взаємне визнання дипломів.

Для України це означало необхідність впровадження структурних реформ, спрямованих на підвищення якості освіти, її конкурентоспроможності та інтеграції у міжнародний освітній простір.

Ключовим кроком у цьому процесі став перехід на трициклову систему освіти (бакалавр, магістр, доктор філософії), що дозволило зробити українську систему вищої освіти сумісною з європейськими аналогами. Така структура сприяє більшій гнучкості навчальних програм, дає студентам можливість легше змінювати траєкторію свого навчання та продовжувати освіту в європейських університетах. Окрім цього, було впроваджено Європейську кредитну трансферно-накопичувальну систему (ECTS), що значно спростило процедуру визнання освітніх досягнень студентів у різних країнах. Вона дозволяє студентам накопичувати кредити, які визнаються у будь-якому європейському університеті, що, своєю чергою, стимулює міжнародну мобільність та підвищує привабливість українських закладів вищої освіти для іноземних студентів.

Важливим аспектом модернізації стало впровадження системи забезпечення якості освіти відповідно до європейських стандартів. Це включало створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО), яке здійснює акредитацію освітніх програм та оцінює діяльність університетів. Також було розроблено нові критерії оцінювання якості освіти, що передбачають не лише перевірку відповідності навчальних програм стандартам, а й врахування думки студентів та роботодавців. Важливим нововведенням стало залучення студентів до процесів управління якістю освіти, що відповідає європейській практиці та підвищує прозорість діяльності університетів. Болонський процес також стимулював розвиток академічної мобільності, що стало можливим завдяки участі України в міжнародних освітніх програмах, таких як Erasmus+. Завдяки цій програмі тисячі українських студентів і викладачів отримали можливість навчатися, викладати та стажуватися в провідних університетах Європи. Це не лише розширило горизонти освітнього досвіду, але й сприяло налагодженню професійних зв'язків, обміну передовими освітніми та науковими практиками та інтеграції України у світову наукову спільноту.

Важливою складовою реформ стало також оновлення освітніх програм відповідно до сучасних вимог ринку праці. Впровадження компетентнісного підходу дозволяє випускникам бути більш адаптованими до викликів сучасної економіки та краще відповідати запитам роботодавців. Зокрема, у багатьох університетах з'явилися спільні програми з міжнародними компаніями та зарубіжними університетами, що дає студентам можливість отримувати подвійні дипломи. Попри значні досягнення, процес впровадження Болонських реформ не обійшовся без викликів.

Однією з головних проблем є необхідність адаптації національних освітніх програм до нових стандартів без втрати академічної глибини підготовки фахівців. Частина освітян висловлює побоювання щодо скорочення обсягу фундаментальних дисциплін у межах бакалаврату та занадто

прикладного характеру підготовки магістрів. Ще одним викликом залишається фінансування реформи, адже оновлення матеріально-технічної бази університетів, розвиток електронних платформ для навчання та забезпечення можливостей для академічної мобільності потребує значних інвестицій. У цьому контексті важливу роль відіграє підтримка з боку Європейського Союзу, який надає фінансування для модернізації освітньої інфраструктури та реалізації міжнародних проєктів у сфері освіти. Крім того, впровадження нових стандартів стикається з бюрократичними перепонами, адже українська система управління освітою залишається досить централізованою, а процес акредитації нових освітніх програм все ще є складним і тривалим.

Необхідним є подальше спрощення процедур ліцензування та акредитації, а також надання університетам більшої автономії у прийнятті рішень. Однак, незважаючи на ці труднощі, Україна продовжує активно працювати над реалізацією положень Болонського процесу, усвідомлюючи його значення для підвищення якості освіти, інтеграції у світову наукову спільноту та забезпечення конкурентоспроможності українських випускників на міжнародному ринку праці.

Подальший розвиток міжнародної співпраці, розширення можливостей для студентів та викладачів, а також вдосконалення системи забезпечення якості освіти є ключовими пріоритетами на шляху інтеграції України до Європейського простору вищої освіти [5].

Висновки. Освітня політика України в умовах євроінтеграції є складним і динамічним процесом, що охоплює адаптацію національної системи освіти до європейських стандартів, модернізацію освітніх програм та механізмів забезпечення якості, розширення академічної мобільності та міжнародного співробітництва. Приєднання України до Болонського процесу у 2005 році стало важливим кроком у цьому напрямі, відкривши можливості для реформування освітньої сфери відповідно до принципів Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА). Запровадження трициклової системи освіти, впровадження Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) та створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) сприяли підвищенню прозорості та ефективності навчальних програм, спростили визнання українських дипломів за кордоном і полегшили академічну мобільність студентів та викладачів.

Участь у програмах Erasmus+ і Horizon Europe значно розширила можливості міжнародного співробітництва українських закладів вищої освіти, сприяючи інтеграції української науки у світовий дослідницький простір. Важливим напрямом реформування освітньої системи стало впровадження сучасних підходів до викладання та цифровізація освітнього процесу. Використання дистанційних технологій навчання, інтеграція електронних ресурсів та розвиток змішаних форм освіти сприяють розширенню доступу до якісних освітніх послуг та вдосконаленню системи навчання відповідно до європейських і глобальних тенденцій. Попри значні успіхи у процесі інтеграції до європейського освітнього простору, Україна стикається з низкою викликів, серед яких фінансове забезпечення реформ, подолання бюрократичних перешкод, адаптація освітніх програм до сучасних вимог ринку праці та підвищення кваліфікації викладацького складу. Важливим завданням залишається продовження гармонізації законодавства у сфері освіти з європейськими стандартами, розширення можливостей для академічної мобільності та вдосконалення механізмів забезпечення якості освіти. Зважаючи на виклики та перспективи розвитку, подальше вдосконалення освітньої політики України має бути спрямоване на забезпечення високої якості освіти, її конкурентоспроможності на міжнародному рівні та створення умов для інтеграції країни у глобальний освітньо-науковий простір. Виконання цих завдань стане запорукою підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно працювати в умовах сучасного інформаційного суспільства та динамічного розвитку технологій.

Список використаних джерел:

1. A4U. URL: <https://association4u.in.ua>
2. Erasmus+UA. URL: <https://erasmusplus.org.ua/news/znajomtes-proyekt-yes-erazmus-quaere-systema-zabezpechennya-yakosti-v-ukrayini-rozvytok-na-osnovi-enqa-standartiv-i-rekomendaczij-quality-assurance-system-in-ukraine-developmen>
3. Erasmus+UA. URL: <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacij/proyekty-akademichnoyi-mobilnosti-u-sferi-vyshhoyi-osvity>
4. Hrynevych L.M. Liliya Hrynevych. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Liliya_Hrynevych
5. Болонський процес в Україні 2005-2020: досягнення, виклики та перспективи. URL: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2022/03/BolognaStudy_Ukraine2005_2020_NEO_ukr.pdf
6. Вища освіта України в умовах інтеграції в Європейський освітній простір. URL: http://www.vtei.com.ua/doc/2024/inform_list/list3.pdf
7. Гуменюк Б.І. Державна політика України в сфері освіти, науки та культури у контексті європейської інтеграції. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/34116>

8. Євроінтеграція та права національних меншин, свобода совісті: фокус на діалозі та співпраці. URL: <https://dess.gov.ua/yevrointehratsiia-ta-prava-natsionalnykh-menshyn-svoboda-sovisti-fokus-na-dialozi-ta-spiivpratsi>
9. Євсєєва О.О. Розвиток освітнього комплексу України в умовах євроінтеграції. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/rozvitok-osvitnogo-kompleksu-ukrayini-v-umovah-evrointegratsiyi>
10. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1556-18>
11. Міністерство освіти і науки України. Визнання іноземних документів. URL: <https://mon.gov.ua/ministerstvo-2/poslugi/viznannya-inozemnikh-dokumentiv>
12. Панчук М. Євроінтеграційні впливи на розвиток освітньої системи України. URL: <https://doi.org/10.35433/history.112076>
13. Спецпроект «Виклики євроінтеграції» Чому Україні важливо вже зараз серйозно підійти до підготовки до вступу в ЄС. URL: <https://epravda.com.ua/projects/vikliki-yevrointegratsiji/chomu-ukrajini-802228>
14. Україна в Болонському процесі. URL: https://msmb.org.ua/books/thematic_bibliography/48
15. Шапіро Т., Яновська В. Міжнародне академічне співробітництво: обрані моделі та механізми. URL: http://szapiro.net/wp-content/uploads/2024/10/CSUkr_WP-2024_02Ukr.pdf

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-560-0-6>

Світлана ПРИХОДЬКО

доктор філософії

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

e-mail: wieworka1990@gmail.com

Леонід ЗАЛЕВСЬКИЙ

доктор філософії

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

e-mail: lzalevskij85@gmail.com

Віктор ДАНИЛЕВИЧ

доктор філософії

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

e-mail: vidanlet@gmail.com

Вступ. Українська система освіти здійснює чи не один із найважливіших кроків за останній період – імплементацію європейської моделі освіти. Однозначно, на шляху таких значних змін виникають не лише технічні складнощі, але й психологічні проблеми пов'язані із особливостями реалізації нових підходів [1]. Україна взяла впевнений курс на євроінтеграцію, не зважаючи на низку негативних зовнішніх та внутрішніх факторів. Варто зауважити, що обраний курс стосується не лише освітніх процесів, а включає в себе абсолютно усі галузі суспільства. Однак, ключовими складниками цього процесу є освіта та наука, які відіграють важливу роль у формуванні сучасної української ідентичності та конкурентоспроможності на міжнародній арені, відбувається процес постіндустріальної інтеграції. Ми високою ціною намагаємось зберегти свій суверенітет та незалежність, втримати молодь у межах країни, де розгортається жакхливий воєнний конфлікт. Адже за молодими висококваліфікованими кадрами стоїть розвиток та майбутнє країни, її конкурентоспроможність та можливість заявити про себе, як високорозвинену одиницю [2]. Саме такі рушійні сили спонукають постійно працювати над удосконаленням сфери освіти та розвивати її. Необхідно вдихнути нове життя та сформувати новий темп навчального процесу, подивитись на освіту з, так би мовити, іншого ракурсу. Система освіти потребує змін, оскільки змінюється увесь світ, технології, престиж професій, цифровізація навчання, тип покоління. Якщо притримуватись теорії поколінь, то однозначно навчальний процес міленіалів та зумерів буде відрізнятися, а підхід потрібно знаходити, бо це два найактивніші покоління, які змінюють економіку тут і зараз. Тому у схемі реорганізації системи освіти центральне місце будуть посідати вчителі та викладачі, адже їх пристосувальні властивості, пластичність, інноваційність, вмотивованість та креативність, а також не шаблонне мислення дадуть ті самі довгоочікувані результати. Крім того, важливим аспектом є дотримання європейських стандартів якості освіти. Це означає: забезпечення доступності та рівності